



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2020. gada 28. oktobrī

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Aldis Laviņš un Gunārs Kusiņš,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Garkalnes novada domes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 209/2020),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 28. punktu (turpmāk – apstrīdētā pārejas noteikuma norma) un pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 32.1. apakšpunktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 101. pantam un Eiropas vietējo pašvaldību hartas (turpmāk – Harta) 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

2. Apstrīdētā pārejas noteikuma norma noteic: „Ropažu novada pašvaldība līdz 2023. gada 31. decembrim apstiprina Garkalnes pagasta sadalīšanas plānu un nosūta to Ādažu novada pašvaldībai. Pēc minētā plāna izvērtēšanas iesaistītās pašvaldības lemj par novadu teritoriju robežu grozīšanu.”

Savukārt apstrīdētā norma noteic, ka Ropažu novadā ietilpst citstarp Garkalnes pagasts.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pašvaldības domes pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. un 6. punktam Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei un Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi. Līdz ar to pieteikumā ietvertie prasījumi ir piekritīgi Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir pašvaldības domei. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot pašvaldības domes pieteikumam Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesā pašvaldības dome var iesniegt tikai tad, ja apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības.

Satversmes tiesa ir atzinusi: lemjot par to, vai pašvaldības dome ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ir jāpārbauda, vai pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi viedokli, ka apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Proti, vai no tām normām, atbilstība kurām tiek apstrīdēta, izriet tiesības konkrētajai pašvaldībai un vai apstrīdētā norma aizskar šīs tiesības, tas ir, rada pašvaldībai kādas nelabvēlīgas sekas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2007-21-01 5. punktu*). Tādējādi pašvaldības domei pieteikumā ir jāpamato, ka apstrīdētā norma rada pašvaldības tiesību aizskārumu.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā pārejas noteikuma norma un apstrīdētā norma aizskar tās tiesības, jo, Ropažu novadam pievienojot Garkalnes novadu, un pēc tam Garkalnes pagastu sadalot starp diviem novadiem robežu grozīšanas procedūras ietvaros, tiek likvidēts Garkalnes novads, pienācīgi neizvērtējot iespēju saglabāt minēto teritoriju kā patstāvīgu pašvaldību. Saeima, pieņemot apstrīdēto pārejas noteikuma normu un apstrīdēto normu, esot pārkāpusi labas likumdošanas principu, pašvaldības principu un varas dalīšanas principu, nav veikusi pienācīgas konsultācijas ar Pieteikuma iesniedzēju un nav noskaidrojusi novada iedzīvotāju viedokli. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā pārejas noteikuma norma un apstrīdētā norma aizskar tās tiesības un neatbilst Satversmes 1. un 101. pantam un Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

6.1. Atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 2. un 6. punktam ar šā likuma spēkā stāšanos republikas pilsētu un novadu pašvaldības turpina pildīt savas funkcijas un uzdevumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā līdz 2021. gada pašvaldību vēlēšanās ievēlētās pašvaldības domes pirmajai sēdei. Ar 2021. gada pašvaldību vēlēšanās jaunievēlētās pašvaldības domes pirmo sēdi izbeidzas visu bijušo pašvaldību domju pilnvaras.

Savukārt apstrīdētā pārejas noteikuma norma paredz Ropažu novada pašvaldībai pienākumu līdz 2023. gada 31. decembrim apstiprināt Garkalnes pagasta sadalīšanas plānu un nosūtīt to Ādažu novada pašvaldībai. Pēc minētā plāna nosūtīšanas un izvērtēšanas, iesaistītajām pašvaldībām saskaņā ar apstrīdēto pārejas noteikuma normu jālemj par novadu teritoriju robežu grozīšanu.

No Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 2. un 6. punkta izriet, ka apstrīdētā pārejas noteikuma norma pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām regulēs Ādažu novada un Ropažu novada rīcību attiecībā uz novadu robežu grozīšanu. Savukārt pieteikumā nav pamatots tas, kādā veidā apstrīdētā pārejas noteikuma norma aizskar Garkalnes novada tiesības.

Līdz ar to prasījums atzīt apstrīdēto pārejas noteikuma normu par neatbilstošu augstāka juridiska spēkā tiesību normām neatbilst Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmās daļas prasībām.

6.2. Savukārt attiecībā uz prasījumu atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu augstāka juridiska spēkā tiesību normām, Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi viedokli, ka šī norma aizskar pašvaldības tiesības.

Līdz ar to prasījums atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu augstāka juridiskā spēkā tiesību normām atbilst Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmās daļas prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumam pievieno koleģiālās institūcijas lēmumu, ja pieteikumu iesniedz koleģiāla institūcija. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās daļas otrajam teikumam koleģiālas institūcijas pieteikumu paraksta tās vadītājs.

Pieteikumam ir pievienots Garkalnes novada domes 2020. gada 25. augusta lēmums par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Pieteikumu ir parakstījis Garkalnes novada domes priekšsēdētājs.

Līdz ar to prasījums atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu augstāka juridiskā spēkā tiesību normām atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās daļas otrā teikuma un ceturtās daļas 1. punkta prasībām.

8. Pieteikumā ir norādīta Pieteikuma iesniedzēja, institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, un prasījums Satversmes tiesai. Pieteikumā ir ietverts lietas faktisko apstākļu izklāsts, kā arī juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 1. un 101. pantam un Hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam. Pieteikumam ir pievienoti Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 2. punktā norādītie dokumenti.

Līdz ar to prasījums atzīt apstrīdēto normu par neatbilstošu augstāka juridiskā spēkā tiesību normām atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pielikuma „Administratīvās teritorijas, to administratīvie centri un teritoriālā iedalījuma vienības” 32.1. apakšpunkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantam un Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam” pēc Garkalnes novada domes pieteikuma (pieteikums Nr. 209/2020).

2. Atteikties ierosināt lietu par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma pārejas noteikumu 28. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. un 101. pantam un Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta sestajai daļai un 5. pantam.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – **līdz 2020. gada 28. decembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova